

Tarptautinė komisija
nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti

NAUJIENLAIŠKIS

Gedulo ir vilties dienos paminėti

1941 m. gegužės–birželio mėn. buvo įvykdytas didelių grupių gyventojų masinis trėmimas iš Sovietų Sąjungos teritorijų, kurias ji užėmė pagal 1939 m. rugpjūčio 23 d. Sovietų Sąjungos ir Vokietijos paktą ir vėlesnes sutartis su Vokietija. 1941 m. Lietuvoje pirmasis masinis trėmimas įvykdytas birželio 14–22 d. Vienas svarbiausių trėmimų tikslų buvo aprūpinti Sibiro ir šiaurines SSRS sritis nemokama darbo jėga. Trėmimai prasidėjo birželio 14 d. 3 val. ryto. Įsiveržus į tremiamųjų butus ar namus, pirmiausia, pagal sąrašus būdavo patikrinama šeimos sudėtis, o po to pradama krata ir tremiamiesiems pareiškama, kad vyriausybės nutarimu jie bus vežami „į kitas Sovietų Sąjungos sritis“. Mėginančius bėgti šaudė. Buvo leidžiama pasiimti ne daugiau kaip 100 kg turto: drabužių, avalynės, indų, patalynės, maisto. Tačiau realybėje viskas priklausė nuo trėmimų vykdymo grupės narių ir vietos kolaborantų malonės. Dažnai būdavo neleidžiama pasiimti daiktų iš vis. Šiaulių, Alytaus, Naujosios Vilnios ir kitose geležinkelio stotyse vagonai su žmonėmis buvo laikomi vidutiniškai po tris keturias dienas, kol būdavo sugrūdomos visos tremiamos šeimos ir suformuojami ešelonai. Nuo trėmimų nukentėjo visų socialinių sluoksnių ir tautybių Lietuvos gyventojai, išstremta 10 617 žmonių. (Remiantis A. Anušausko knyga „Teroras 1940–1958 m.“)

2015 m. birželio 15 d. prie paminklų politiniams kaliniams ir tremtiniams Aukų g., Vilniuje vyko okupacijos aukų pagerbimo ceremonija. Renginyje dalyvavo valstybės oficialūs asmenys, tremtiniai, jų artimieji, Lietuvos kariuomenės orkestras ir sargybos kuopa, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių choras „Laisvė“, valstybinis dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“, akordeonistas Daumantas Stundžia, aktorius Aleksas Kazanavičius, tremtinys Vladas Kalvaitis. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė savo kalboje priminė, jog „Svarbu žinoti ir atminti, kad tauta buvo pavergta ir išniekinta. (...) Minėdami šią dieną žinokite, kad tai niekada nepasikartos ir tai yra svarbiausia istorijos pamoka.“ Lietuvos Respublikos Kultūros ministras Šarūnas Birutis priminė, jog skaudi tremties patirtis liečia kiekvieną: „Kažin ar yra Lietuvoje šeima, kuri nepatyrė sovietinio smurto, okupacijos ar tremties?“

Nuotraukas parengė: Panevėžio M. Rimkevičaitės technologinė mokykla (koliažas), Panevėžio r. Naujamiesčio vidurinė mokykla.

Gedulo ir vilties dienos atminimo akcijoje „Ilgesio pieva“ visoje Lietuvoje dalyvavo **108** švietimo įstaigos.

Birželis, 2015

Po perskaitytos ištraukos „Odė duonai“ iš Vlado Kalvaičio knygos „Sustiprinto režimo barakas“ savo prisiminimais dalinosi pats autorius, buvęs politinis kalinys, tremtinys Intoje, Vladas Kalvaitis: „Aš prisimenu kapines šalia barako. Niekas niekada nesužinos palaidotų žmonių pavardžių, nes žmonės lageryje buvo be pavardžių, tik turėjo numerius. Tad palaidoti žmonės buvo tik numeriai...“

Ceremonijoje dalyvavo Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės Akto signataras ir Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininkas Emanuelis Zingeris, kuris kalbėjo apie geopolitinę situaciją ir dabarties sąsajas su Lietuvos praeitimi. Kalbėdamas apie esamą situaciją Ukrainoje, Emanuelis Zingeris priminė, jog „Aidai iš praeities mus verčia būti aktyviais ir budriais.“

Skambant Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos abituriento Daumanto Stundžios akordeono garsams, mokiniai, greta stilizuotų paukščių, augino „Ilgesio pievą“ savo sukurtomis pievų gėlėmis. „Ilgesio pieva“ simbolizavo tremtinių matytus paskutiniuosius gimtinės vaizdus – Lietuvos pievas, laukus, išstremiant juos iš Lietuvos. Idėja gimė iš Alytuje gyvenančios tremtinės prisiminimų.

„Ilgesio pieva“ Aukų g., Vilniuje

Vilniaus „Vilnios“ pagrindinės mokyklos mokiniai Naujoje Vilnioje

Tarptautinės komisijos pirmininkas ir Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės akto signataras Emanuelis Zingeris

AKIMIRKOS IŠ GEDULO IR VILTIES DIENOS MINĖJIMŲ LIETUVOS ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE

Šiais metais minėjimo renginiai vyko 108 Lietuvos švietimo įstaigose.

Anykščių Antano Baranausko pagrindinė mokykla

Mokykla minėjimą rengė kartu su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Anykščių skyriumi.

Mokiniai skaitė eilėraščius, pievelę padabino stilizuotomis lauko gėlėmis ir trispalvėmis.

Balbieriškio pagrindinė mokykla

Tolerancijos centro vadovas V. R. Sidaravičius parengė pranešimą, kuriame perteikė tremties vaikų gyvenimą: skurdą, skausmą, alinantį darbą ir begalinį norą gyventi, žaisti, mokytis, mylėti artimą ir Tėvynę. Taip pat mokiniai susidomėję klausėsi gyvų išpūdžių iš M. Romerio universiteto dėstytojo, pilietinės iniciatyvos „Misija Sibiras 2011“ dalyvio, Juozo Valčiuko lūpų.

Kiekvienas iniciatyvos dalyvis pagamino po simbolinį aguonos žiedą, iš kurių mokinių atstovai išdėstė simbolinius Gediminaičių stulpus prie paminklinio akmenų partizanams atminti senojoje miestelio turgaus aikštės vietoje.

Darbėnų gimnazija

Darbėnų miestelio centre iš gimnazijos mokinių bei mokytojų pagamintų aguonų „pražydes“ raudonas laukas kvietė prisiminti mūsų šalies istoriją, pagerbti buvusius tremtinius ir lagerių vargus patyrusius žmones.

Kalvarijos gimnazija

Minėdami birželio 14-ąją, Kalvarijos gimnazijos Mokinių tarybos nariai diskutavo tema „Kaip išlikti žmogumi neįmogiškose sąlygose?“. Po diskusijos suorganizavo akciją „Ilgesio pieva“, kurios metu nusidažė delnus raudona spalva ir pažymėjo auksinį centrą. Anot mokinių, raudoni delnai – tai sušalę vaikų delnai, ištiesti siekiant laisvės anapus vagono; tai pražydę gėlės laukuose, kurias matė ištremiami žmonės, tai ryto žaros, atbudimo, nuskaidrintos rankos... auksinis vidurys – visada rusenanti viltis, visada kirbantis savo krašto ilgesys; giliai paslėptas liūdesys...

Kupiškio Povilo Matulaičio progimnazija

Progimnazijos 6–7 klasių mokiniai „Ilgesio pievai“ pagamino virš 100 gėlių. Birželio 14 d. mokiniai dalyvavo Kupiškio mieste vykusiuose Gedulo ir Vilties dienos minėjimo renginiuose, kartu su tremtiniais ir politiniais kalinių eita prie paminklo žuvusiems partizanams ir tremtiniams. Ten jų atminimas buvo pagerbtas tylos minute ir sudėta iš gėlių žiedų Ilgesio pieva.

Kauno Veršvų vidurinė mokykla

Birželio 3 d. Kauno Veršvų vidurinės mokyklos mokiniai gamino įvairias gėles: ramunes, rugiagėles ir aguonas. Mokyklos stadione pražydo „Ilgesio pieva“. Tokią pievą matė ir į tremtį vežami Lietuvos žmonės. Mokiniai skaitė ištraukas iš knygos „Nelaisvės metų atspindžiai“, deklamavo eilėraščius apie tremtį, kartu su savo mokytojais diskutavo apie šiandieninę šios dienos įprasminimą ir istorinės atminties išsaugojimą.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vidurinė mokykla

6–9 klasių mokiniai dailės ir technologijų pamokose iš popieriaus gamino gėles: ramunes, rugiagėles, aguonas, kuriomis papuošė prie mokyklos esančią pievelę. Dešimtų klasių mokiniai dailės pamokų metu piešė piešinius tremties tematika. Mokiniai dalinosi prisiminimais iš savo šeimų, patyrusių tremtį.

Kuršėnų Pavenčių mokykla

Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių mokykla, dalyvaujant Kuršėnų tremtiniams, minėjo Gedulo ir vilties dieną. Ventos upės pakrantė buvo gausiai papuošta gėlių žiedais ir Lietuvos vėliava, dainavo dainas, dalinosi prisiminimais. Renginio dalyvius pasitiko improvizuota „Ilgesio pieva“, kuri visus nuteikė prasmingiems apmąstymams, sustiprino prisiminimus apie praeities tautos genocidą. Pakviesti lėktuvėlių modelių gamintojai nufotografavo minėjimą iš paukščio skrydžio. Nuotraukose matyti vykusią akciją ir Ventos upės vingis prie Kuršėnų.

Prienų r. Veiverių seniūnija

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Prienų filialo nariai, bendradarbiaudami su Veiverių gimnazijos bendruomene, skautais, Veiverių laisvalaikio salės nariais, Gedulo ir vilties dieną minėjo prie Mauručių geležinkelio stoties.

Raseinių r. Ariogalos gimnazija

Alytaus „Sakalėlio“ pradinė mokykla

Alytaus r. Simno specialioji mokykla

Kauno M. Mažvydo pagrindinė mokykla

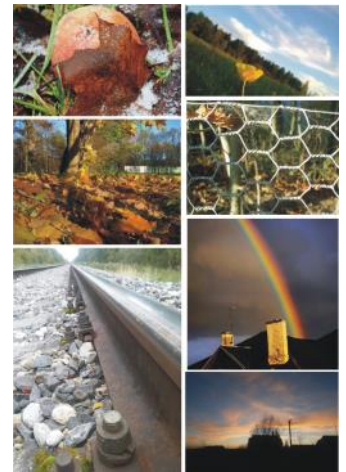

**Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos
Valakėlių skyrius**

Panevėžio r. Naujamiesčio vidurinė mokykla

Druskininkų „Atgimimo“ mokykla

Panevėžio M. Rimkevičaitės technologinė mokykla

Jonavos r. Kuigalių lopšelis-darželis „Drugelis“

Palangos Vlado Jurgučio pagrindinė mokykla

Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla

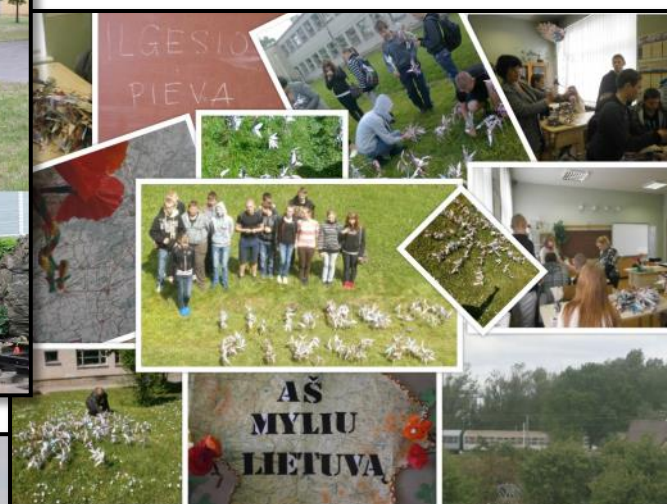

Radviliškio r. Šiaulėnų Marcelino Šikšnio gimnazija

Radviliškio Vaižganto gimnazija

Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo mokykla

Pandėlio gimnazija

Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija

Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti.

komisija@lrv.lt

Pateikiamose nuotraukose puikiai atsispindi, kaip kūrybingai švietimo įstaigų bendruomenės interpretavo ir įgyvendino „Ilgesio pievos“ idėją.